

8 АПРИЛ

На Осми април се чества Международния ден на ромите. Това е денят, в който се почита паметта на жертвите от ромски произход по време на Холокоста. Именно за тези жертви се знае малко. За ромския геноцид, може би защото няма проекти и хонорари достатъчно по тази тема, се знае малко. Може би затова и данните за жертвите са неофициални – около 500 000 роми са намерили смъртта си в „големите“ немски откриватели на чистата арийска раса: в газовите камери, на минните полета, разстрелвани или просто оставени да умрат от глад.

Това е един ден, в който трябва да си припомним и да не забравяме черните страници от същата тази история, която мълчи. Денят не е случаен. На 8 април 1971 г. в Орпингтън край Лондон се провежда Първият световен ромски конгрес, който събира представители от 30 страни, за да отдадат почит на циганите - жертви на Холокоста и да се привлече вниманието на световната общественост върху проблемите на тази малцинствена група: образование, бедност, сегрегация. Участие в него вземат представители на ромите от всички континенти, както и на индийското правителство. Поставено е началото на световното ромско движение за утвърждаване и развитие на ромската идентичност и култура. На конгреса са приети националните символи: знамето и химна, което позволи на ромите по целия свят да припознаят себе си като като единна и свободна нация. Химнът е песента "Джелем, джелем" на Жарко Йованович, който написва текста през 1969 г. Флагът е синя и зелена ивица, разположени хоризонтално една над друга, а в центъра им - червено колело от каруца с 16 спици. Синият цвят символизира небето и свободата, зеленият - земята и плодородието, а червеното колело - огъня, движението и прогреса. Приема се общото и официално наименование на циганите да е „Рома“ (на романес - ромския език, думата означава „хора“). Формулира се и необходимостта от стандартизация на езика Романес, а с временен статут се приема за официален „ловарският диалект“.

За първи път денят е честван през 1992 г. от ООН и Европейския съюз по предложение на Международната организация "Романо юнион". В социалистическа България този ден не се отбелязва с нито една проява. За конгреса се е знаело от малцина. Властите на тоталитарния режим са правели всичко възможно това събитие да не стигне до българската общественост и българските роми. През 1991 г. официално честване на 8-ми април се организира от Демократичен съюз "Рома" с председател Мануш Романов. Оттогава този ден се чества в България, като към настоящия момент почти във всеки регион с компактно ромско население се реализират различни инициативи.

На този ден следва да се обърнем с лице към сериозните проблеми на ромското малцинство, които остават все така нерешени, въпреки програмите, въпреки стратегиите, въпреки докладите, въпреки Декадите и купища още пари и хартия. Затова всички организатори по места, както и младите хора от ромски произход, трябва да знаят посланието на Осми април, да го съхраняват и почитат. Достатъчно е само на този ден да помълчат, да запалят свещ и да се помолят за душите на загиналите.